

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ПРОЕКТУ

Випуск № 2, квітень – вересень 2006 р.

Проект «**Регіональне врядування та розвиток**» (РВР) розрахований на п'ять років (2005-2010 рр.) і здійснюється Канадським інститутом урбаністики (www.canurb.com), за фінансової підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку (www.acdi-cida.gc.ca). Проект впроваджується в Україні спільно з Асоціацією агенцій регіонального розвитку України (www.narda.org.ua) та Фондацією міжнародної освіти (www.fit.org) у Канаді. Проект покликаний сприяти залученню громадськості до управління на регіональному рівні, забезпечуючи громадянам і громадам можливості для формування спільного майбутнього та спрямування регіону на шлях сталого розвитку. Проект працює на

декількох рівнях. Він передбачає надання допомоги щодо зміцнення політики регіонального розвитку в країні шляхом надання консультацій Міністерству економіки та озайомлення із кращим досвідом в інших країнах Європи та Північної Америки. Проект надає підтримку двом пілотним областям, а саме – Запорізькій та Закарпатській – з метою ініціювання в них процесів, що мають забезпечити реальну участь громадянського суспільства у процесах планування та ухвалення рішень на регіональному рівні. Проект сприяє формуванню відкритих, відповідальних та дієвих органів влади на регіональному рівні, що реагують на потреби громадян і застосовуватимуть стратегічний підхід до досягнен-

Canadian
URBAN
Institute

ня цілей розвитку. Досвід, нагромаджений у двох пілотних областях, має стимулювати формування ефективних підходів до державного управління в Україні й відповідно, визначати регіональну політику і практику в майбутньому.

НАВЧАЛЬНИЙ ВІЗИТ ДО КАНАДИ

У квітні 2006 р. проект РВР організував і здійснив успішний навчальний візит до Канади делегації у складі групи українських посадовців, представників центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади двох пілотних областей проекту. Основною метою навчального візиту було надання українським учасникам можливості ознайомитися з досвідом Канади у сфері застосування механізмів регіонального врядування та розвитку, включаючи участь громадськості у цих процесах. Протягом навчального візиту учасники делегації мали зустрічі із представниками ряду міністерств провінції Онтаріо (м. Торонто), з метою ознайомлення з їх досвідом управління та плану-

вання. Також учасники делегації відвідали регіони Ватерлоо та Ніагара, де обговорити питання стратегічного планування та залучення громадськості з представниками відповідних регіональних органів влади. Кілька членів делегації мали зустрічі також із представниками агентств регіонального розвитку в Оттаві, тоді, як інші – відвідали м. Гамільтон, щоб ознайомитися з досвідом вирішення екологічних питань.

Детальнішу інформацію про навчальний візит до Канади можна отримати, відвідавши web-сайт проекту www.rgd.org.ua, де також можна ознайомитися з презентаціями та документами.

СВІТОВИЙ ФОРУМ З ПИТАНЬ УРБАНІСТИКИ ТА СВІТОВИЙ КОНГРЕС ІЗ ПРОБЛЕМ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІСТ

У червні 2006 р. представники проекту РВР відвідали третє засідання Світового форуму з питань урбаністики, а також Світовий конгрес із проблем планування та розвитку міст у Ванкувері, Канада. Тема Світового форуму з питань урбаністики була сформульована таким чином: «Наше майбутнє: сталі міста – перехід від ідей до дій». Світовий форум з питань урбаністики було започатковано організацією ООН «UN-НАВІТАТ» як відкритий форум. Його проводять кожні два роки з метою зміцнення діалогу між учасниками урбаністичного процесу з усіх секторів – влади національного та місцевого рівнів, приватного сектора, територіальних громад та академічних інституцій з метою обміну «ноу-хау» та вироблення нових ідей.

Завданням Конгресу було вивчення шляхів забезпечення сталої урбанізації для широкого розмаїття громад та середовищ, зокрема тих, які стикаються з проблемами розвитку, міграції та економічного занепаду. Було також розглянуто чотири додаткові підтеми: «Планування досягнення кращих результатів в умовах браку ресурсів – базове планування»; «Планування непередбачуваного – природний світ та катаклізми»; «Планування творчих змін – культурне розмаїття й соціальні зміни»; «Планування зв'язків – врядування, процеси та професіоналізм».

Представники проекту РВР взяли участь у цих заходах, щоб дізнатися, яким чином регіони та міста в різних країнах світу долають проблеми розвитку, та оцінити можливості і виклики, пов'язані із урбанізацією світу. Працівники проекту РВР змогли ознайомитися з багатьма прикладами успішних процесів планування в різних країнах світу. Участь у конференціях дала змогу ознайомити учасників з першими результатами роботи проекту РВР та поінформувати їх про процеси, що відбуваються в наших пілотних областях. Додаткову інформацію про Світовий форум урбаністики та Світову конференцію з проблем планування можна отримати на web-сайтах www.wuf3.ca та www.wpc2006.com.

ДОСЛІДНИЦЬКІ МІСІЇ ДО УГОРЩИНИ ТА ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

У червні та липні 2006 р. дві групи у складі працівників та експертів проекту взяли участь у дослідницьких візитах до Угорщини та Чеської Республіки з метою ознайомлення з досвідом впровадження нової регіональної політики та трансформування систем регіонального врядування в цих країнах у період до і після їх вступу до Європейського союзу, відбору угорських і чеських експертів та інституцій з метою мож-

ливого їх залучення до заходів проекту, а також з'ясування, якою мірою навчальні візити до цих країн будуть корисними для українських бенефіціарів проекту на національному та регіональному рівні. З цією метою члени місії відвідали низку органів влади національного та регіонального рівнів, а також наукові та недержавні інституції в м.Будапешт (Угорщина) та містах Прага, Усті-над-Лабем та Мост (Чеська Республіка). Загалом відбулися зустрічі із 30 експертами та працівниками різних організацій, під час яких обговорювалися питання регіонального врядування та розвитку. Досвід Угорщини та Чеської Республіки у сфері впровадження нової політики регіонального розвитку, основаної на базових європейських принципах, є дуже корисним, а нагромаджений цими країнами досвід може реально та практично бути корисним українському уряду. Досвід Чехії та Угорщини заслуговує на особливу увагу, особливо в таких

сферах, як: вдосконалення законодавства, розвиток спроможності та підвищення компетентності у сфері регіонального розвитку, створення спеціальних інституцій розвитку та їх мереж, і використання практичних напрацювань цих країн з окремих питань регіонального розвитку, таких, як реалізація спільних транскордонних проектів, стратегічне планування регіонального розвитку тощо.

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ У ПІЛОТНИХ ОБЛАСТЯХ

Запорізька область: У червні 2006 р. було започатковано процес формування інституційної основи процесу стратегічного планування розвитку області – робочих груп у містах та районах Запорізької області. Робочі групи створені в містах Енергодар, Мелітополь та Токмак, а також у Приазовському та Мелітопольському районах. У червні в м. Запоріжжя було створено регіональну робочу групу (РРГ) з питань стратегічного планування та проведено низку її засідань, учасники яких обговорювали питання впровадження комунікаційної стратегії, розробленої для супроводження процесів стратегічного планування інформуванням та залученням широких верств населення області.

Закарпатська область: На семінарі зі стратегічного планування, проведеному 13 червня

2006 р. в м.Ужгород, його учасниками було створено "Раду з питань регіонального розвитку" (РРР), а Закарпатський регіональний центр Проекту РВР визнано адміністративним органом цієї ради. Основним завданням РРР є забезпе-

чення розробки та впровадження стратегічних напрямів територіального розвитку області. До складу РРР увійшли представники бізнесу, місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також керівники впливових громадських організацій. Голова обласної державної адміністрації та голова обласної ради стали співголовами РРР. Крім того, у рамках семінару учасники розробили проект комунікаційної стратегії з метою залучення громадськості до процесу стратегічного планування. Серед керівників бізнесових підприємств, представників громадськості та державних службовців були поширені опитувальні листи з питань "формування бачення майбутнього розвитку області". Результати цього опитування будуть враховані при формуванні остаточного варіанту бачення майбутнього розвитку області.

МІСІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ КАНАДСЬКИХ РЕГІОНІВ ДО ПІЛОТНИХ ОБЛАСТЕЙ

Запорізька область: З 10 до 15 липня 2006 р. в рамках проекту Запорізьку область відвідала делегація вищих посадовців з регіонів Канади у складі Майкла Мюррея, Голови виконавчого комітету Регіональної ради муніципалітету Ватерлоо та Теренса Кука, колишнього голови виконавчого комітету Регіонального ради муніципалітету Гамільтон-Вентворт, провінція Онтаріо. Вперше ці представники з Канади зустрілися з посадовими особами Запорізької області в рамках навчального візиту до Канади у квітні 2006 р. Протягом місії до України канадські

високопосадовці ознайомилися з Запорізькою областю та обговорили можливі шляхи налагодження співпраці між регіонами. В рамках місії було проведено два заходи: семінар у м.Запоріжжя та "круглий стіл" у Бердянську. Головною метою цих заходів було обговорення канадського досвіду у сфері стратегічного планування та можливостей його використання у Запорізькій області. Зазначені заходи, а також сама місія сприяли подальшому зміцненню співпраці між усіма зацікавленими сторонами з метою розроблення та впровадження стратегічного плану

розвитку області, а також подальшого розвитку партнерства між регіоном Ватерлоо, Канада та Запорізькою областю України.

Закарпатська область: У період з 14 по 18 липня 2006 р. відбувся візит голови Ради регіону Ніагара Пітера Паркінгтона та менеджера проектів Центру Муніципальних ініціатив, Міністерства муніципальних справ та житлово-комунального господарства провінції Онтаріо, Майкла Боггса до Закарпаття. Ця поїздка стала наступним кроком до зміцнення неформального

партнерства між Закарпатською областю та регіоном Ніагара, заснованого під час навчального візиту до Канади у квітні 2006 р. Під час візиту гості зустрілися із головою Закарпатської обласної державної адміністрації Олегом Гаваші та головою обласної ради Михайлом Кічковським, головами районних рад та адміністрацій, керів-

никами бізнесових підприємств та НДО й обговорили пріоритети та напрями співпраці між двома регіонами.

Крім того, представники регіону Ніагара отримали можливість ознайомитися з економічним та ресурсним потенціалом області; відвідали Ужгородський, Перечинський, Свалявський, Воловецький райони, а також Міжгірщину. Протягом візиту було виявлено чимало спільних рис та значний потенціал для подальшої співпраці між регіонами Ніагара та Закарпаття, зокрема, у сферах розвитку туризму, охорони здоров'я та освіти.

Згодом, 17 липня 2006 р., Закарпатська обласна державна адміністрація та Закарпатська обласна рада за підтримки проекту організували семінар: "Досвід у сфері стратегічного планування: про-

блеми та можливості". Під час семінару Пітер Партінгтон та Майкл Богс говорили про досвід розвитку Ніагарського регіону та відповідний стратегічний план розвитку. Учасники семінару також ознайомилися з канадським досвідом залучення громадськості до процесу ухвалення рішень.

ДОСЛІДНИЦЬКА МІСІЯ ДО ОТТАВИ, КАНАДА

У серпні 2006 р. керівник та спеціаліст проекту здійснили дослідницький візит до Оттави з метою проведення зустрічей із представниками канадських агентств регіонального розвитку, а саме Міністерства диверсифікації економіки Західної Канади, ініціативи FedNor/підрозділу Міністерства промисловості Канади та Агентства розвитку Атлантичної Канади. Метою цієї місії було вивчення ролі зазначених агентств у сприянні регіональному розвитку на території Канади та досягнення домовленості щодо їх участі

у проведенні майбутнього навчального візиту до Оттави в рамках проекту РВР, запланованого на жовтень 2006 р. Проведення цих зустрічей показало, що ознайомлення з різними підходами, які згадані агентства застосовують до регіонального розвитку, може стати корисним українським посадовцям для вирішення численних проблем розвитку в різних регіонах України.

ФОРМУВАННЯ БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО РОЗВИТКУ У ПІЛОТНИХ ОБЛАСТЯХ

Запорізька область: 22 вересня 2006 р. у м.Запоріжжя було проведено семінар із формування бачення майбутнього розвитку Запорізької області та розроблення плану заходів із залучення громадськості до цього процесу. Учасниками семінару були представники місцевих органів виконавчої влади, представники регіональної робочої групи зі стратегічного планування, робочих груп з районів області. Роботу семінару проводили українські експерти зі стратегічного планування проекту РВР Володимир Назаренко та Сергій Могильний.

Учасники семінару мали можливість ознайомитись з канадською методикою формування бачення майбутнього стану області та залучення до цього процесу громадськості, що була представлена канадським експертом зі стратегічного планування Беатою Боурон.

Під час семінару учасникам було запропоновано назвати основні характеристики, що описують майбутній стан розвитку Запорізької області. Усі запропоновані варіанти бачення майбутнього та місії були обговорені учасниками, в результаті чого сформульовано базовий варіант бачення майбутнього та місії розвитку Запорізької області, а саме:

«Запорізька область – відкрите громадянське суспільство з європейськими стандартами якості життя, що включає:

- прозору політику влади на всіх рівнях;

- самодостатність територій та їх громад;
- привабливий для інвестицій фінансовий та високотехнологічний центр зі стійким розвитком промисловості та сільського господарства;
- високий рівень освіти та культури населення, політичної та громадської грамотності;
- екологічно безпечний, зелений та привабливий регіон з раціональним використанням земель сільськогосподарського призначення та інших природних ресурсів;
- розвинуто курортно-туристичну сферу;
- розвинуто соціальну сферу, широкий та якісний ринок послуг;
- умови для здорового способу життя населення;
- високоякісне медичне обслуговування;
- розвинуто інфраструктуру в сільській місцевості;
- розвиток малого бізнесу та зеленого туризму в сільській місцевості.»

Закарпатська область: 22 вересня 2006 р. у м. Ужгород було проведено семінар під назвою "Формування бачення майбутнього та визначення пріоритетів розвитку Закарпатської області", в якому взяли участь більш як п'ятдесят представників державних, громадських та бізнесових інституцій. Семінар провели експерти зі стратегічного планування проекту РВР Олег Лукша та Оксана Станкевич. У семінарі також взяв участь канадський експерт з питань стратегічного планування доктор Гері Девідсон, який поділився своїм досвідом у цій сфері. Семінар складався з

трьох секцій: "Вироблення бачення майбутнього розвитку та місії області"; "Громадське обговорення результатів SWOT-аналізу, проведеного Львівським інститутом регіональних досліджень"; "Визначення основних пріоритетів розвитку Закарпатської області". Протягом семінару було визначено спільний базовий варіант бачення майбутнього стану розвитку Закарпатської області, а саме:

«Закарпаття – економічно самодостатній, екологічно чистий, рекреаційно-туристичний, центральноевропейський прикордонний регіон України із збереженими та примноженими: унікальною природою, самобутньою культурою та історико-архітектурною спадщиною, з високою освіченістю та духовністю громадян і відродженими традиціями самоврядності громад. Край, в якому забезпечуються і підтримуються: сталий розвиток, рівні можливості для всіх мешканців та безпека їх життєдіяльності, міжнаціональна злагода, гармонія між містом і селом, розвиток підприємництва та дружні і взаємовигідні зв'язки із сусідніми областями та країнами.»

Для реалізації цього бачення було визначено кілька варіантів місії, що передбачали використання ресурсної бази та людського потенціалу, транскордонну співпрацю в усіх сферах соціального життя та виховання місцевих лідерів. Учасники також визначили основні стратегічні цілі – базові пріоритети розвитку Закарпатського регіону.

СТАН ПІДГОТОВКИ ЗВІТІВ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

У рамках проекту РВР триває робота над підготовкою низки звітів та рекомендацій з метою забезпечення партнерів проекту на національному рівні необхідною практичною інформацією та результатами досліджень з ряду пріоритетних тем. Протягом останніх місяців в рамках проекту РВР:

- Завершено підготовку звітів “Досвід країн Центральної та Східної Європи з регіональної політики та розвитку” та “Сучасна інституційна система та практика міжурядових відносин”. У цих звітах розглянуто кілька актуальних для українського уряду тем, а саме: місцеве та регіональне самоврядування у країнах ЦСЄ після впровадження нової адміністративно-територіальної системи, аналіз регіональної політики та практики, фіскальна децентралізація та фінансування на субнаціональному рівні, інституційні умови та міжурядові відносини у країнах ЦСЄ та в Україні. У зазначених звітах також містяться рекомендації для уряду України. Ці звіти невдовзі будуть опубліковані й розміщені на веб-сайті проекту.
- Підготовлено та опубліковано на веб-сайті проекту звіт “Фіскальна децентралізація в Україні: поточний стан та необхідність реформ”, який містить рекомендації у сфері фінансування на субнаціональному рівні та

визначення напрямів та заходів, які передбачається впровадити в рамках проекту РВР.

- Розпочато підготовку аналітичного звіту та формулювання рекомендацій щодо “Моніторингу та оцінювання стратегій та програм регіонального розвитку”. Цей звіт, в основу якого буде покладено приклади найкращої практики країн Європи та Канади, а також результати зустрічей із зацікавленими сторонами в Україні, міститиме рекомендації для уряду України стосовно підходів, процедур та інституційних заходів з моніторингу та оцінювання Державної стратегії регіонального розвитку та інших стратегій розвитку.
- Відібрано експертів та розроблено технічні завдання для проведення двох досліджень, а саме: “Інструменти подолання депресивності регіонів: досвід розвинених країн” та “Державна фінансова підтримка регіонального розвитку”. Групи у складі канадських, центрально- та східноєвропейських і українських експертів здійснять аналіз прикладів найкращої практики з різних країн і сформулюють відповідні рекомендації щодо державної політики у цих питаннях для українського уряду.

ЗАХОДИ ПРОЕКТУ, ЩО ВІДБУДУТЬСЯ НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ

Проект РВР у співпраці із партнерами на національному та регіональному рівні розробив план заходів, що будуть реалізовані протягом найближчих місяців з метою сприяння обговоренню регіональних проблем та продовження реалізації процесів планування із залученням громадськості у пілотних областях. Проект РВР:

- Розпочав підготовку до проведення трьох заходів у листопаді 2006 р., а саме: Національного форуму “Сучасна практика та перспективи регіонального розвитку в Україні” та двох форумів регіонального рівня в Запорізькій та Закарпатській областях. Метою цих форумів є розвиток діалогу між органами влади національного та регіонального рівнів і сприяння горизонтальній співпраці між областями.
- Організував другий навчальний візит до Канади, який має відбутися у жовтні 2006 р. Цей навчальний візит дасть змогу українським учасникам отримати цінну й практичну інформацію щодо канадського досвіду застосування інструментів та методів у сфері регіонального розвитку, стратегій залучення громадськості, регіональної політики, моніторингу та оцінювання, підтримки економічно відсталих регіонів. Під час цього навчального візиту передбачено відвідання міст Торонто та Оттава, а учасники зустрінуться із представниками таких установ, як Міністерство

диверсифікації економіки Західної Канади, ініціатива FedNor/підрозділ Міністерства промисловості Канади, Агентство розвитку Атлантичної Канади та Канадське агентство економічного розвитку регіонів провінції Квебек.

- Підготував навчальний візит до м.Вільнюс (Литва), запланований на жовтень 2006 р. для представників Запорізької та Закарпатської обласних державних адміністрацій та обласних рад і Міністерства економіки України. Учасники ознайомляться з організацією процесу стратегічного планування у м. Вільнюс та в інших містах та регіонах Литви; процедурами залучення НДО та бізнесових структур до стратегічного планування, впровадження, моніторингу та оцінювання, і з досвідом участі цих організацій у зазначених процесах; системами впровадження, моніторингу, оцінювання та внесення змін до стратегічних планів.
- Протягом наступних двох місяців у Закарпатській та Запорізькій областях буде реалізовано низку заходів із залучення громадськості до процесу стратегічного планування, включаючи заходи з формування бачення майбутнього та місії розвитку в районах, дитячі конкурси, засідання “круглих столів” за участі основних зацікавлених сторін із усієї області тощо.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ПРОЕКТУ РВР

Контактна інформація у Канаді

Канадський інститут урбаністики
555 Річмонд Стріт Вест, офіс 402,
а/с 612
Торонто, Онтаріо, Канада М5В
3В1
Тел.: 1-416-365-0817
Факс: 1-416-365-0650
E-mail: cui@canurb.com
Web: www.canurb.com

Контактна інформація у м.Київ

Київський офіс проекту
Вул. Трьохсвятительська, 3, офіс
60
Київ, 01001, Україна
Тел.: 380-44-390-7087
Факс: 380-44-278-0714
E-mail: info@rgd.org.ua
Web: www.rgd.org.ua

Контактна інформація у м.Запоріжжя

Запорізький офіс проекту
Пр. Леніна, 164, офіс 730а
Запоріжжя, 69107, Україна
Тел./факс: 380-612-34-6363
E-mail: ilekh@canurb.com

Контактна інформація в м.Ужгород

Закарпатський офіс проекту
Вул. Швабська, 71 А, офіс 8
Ужгород, 88018, Україна
Тел./факс: 380-312-67-1297
E-mail: nnosa@canurb.com

Додаткову інформацію про проект та події, що відбудуться найближчим часом, можна отримати, відвідавши веб-сайт проекту www.rgd.org.ua.